

3. Робочий день і робочий час в різних країнах світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://invest-program.com.ua/robochiy-den-i-robochiy-chas/>.

4. Особливості правового регулювання права на відпочинок в Німеччині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2014/1_2014/18.pdf.

5. Зарплати в Німеччині: мінімальні і середні зарплати в Німеччині за професіями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru-geld.de/salary/>.

УДК 347.75/.76 (043.2)

Лісова В.Ю., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ФАКТОРИНГУ

Згідно зі статтею 1077 Цивільного кодексу України визначено, що договором факторингу, тобто, фінансування під відступлення права грошової вимоги є договір, за яким одна сторона (фактор) передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (клієнта) за плату, а клієнт відступає або зобов'язується відступити факторові своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника). Варто зазначити, що договір факторингу є одним із цивільно-правових договорів, за яким можуть передаватися права вимоги кредитора, тобто здійснюється заміна кредитора в зобов'язанні [1].

Щодо історії розвитку договору факторингу, то існує така точка зору про те, що історичне коріння цього інституту сягає у далеке минуле. Наприклад, О.С. Комаров стверджує, що ще в Месопотамії в III тисячолітті до нашої ери існували відносини між діловими людьми – аналог одного з сучасних видів фінансування, яке в цивільному праві дістало назву «факторинг». Виникнення факторингу в сучасному вигляді відносять до XVIII ст. і пов'язують з торговельною практикою Англії та її американських колоній [2, с. 762].

Перше офіційне визначення поняття «факторинг» в Україні надає Закон України «Про податок на додану вартість», відповідно до якого «факторинг» розуміють операцію щодо уступки першим кредитором прав вимоги боргу третьої особи іншому кредитору з попередньою чи наступною компенсацією вартості такого боргу першому кредитору.

Договір факторингу небезпідставно можна назвати модифікованим варіантом уступки вимоги. Однак, якщо порівнювати із загальними правилами про цесію, то договір факторингу має низку істотних відмінностей.

Договір факторингу характеризується: диспозитивним характером виникнення правовідносин, спеціальними вимогами щодо сторін договору (фактору), предметом зобов'язання (суто грошові вимоги).

Враховуючи, що сферою застосування факторингу є, зазвичай, коло підприємницьких відносин, а також спрямованість на усунення недостатності оборотних коштів, договір факторингу також має і окремі риси кредитного договору. Однак цю схожість зумовлено лише метою виникнення та наслідками реалізації договірного зобов'язання.

Юридичні ознаки договору: взаємний, консенсуальний, відплатний.

Розгляньмо основні елементи договору факторингу, до яких належать предмет договору, його суб'єкти, зміст договору, основні обов'язки сторін, відповідальність за порушення договору [2, с. 764].

Предмет договору факторингу представлений у двох формах як матеріальний, так і юридичний. Матеріальний предмет договору факторингу становлять грошові вимоги клієнта до третьої особи, що впливають з надання товарів, виконання ним робіт чи надання послуг третій особі. При цьому законодавець особливо підкреслює, що грошові вимоги можуть бути як такими, за якими вже настав термін платежу, так і майбутніми, термін платежу за якими настане пізніше. Юридичним предметом договору факторингу є дії сторін – надання фінансування під відступлення грошової вимоги. В.В. Луць справедливо відзначає, що факторинг є універсальною системою фінансового обслуговування клієнтів.

Сторонами договору є фактор і клієнт. Фактором може бути банк або фінансова установа, а також фізична особа-підприємець, яка відповідно до закону має право здійснювати факторингові операції. Клієнтом може бути фізична або юридична особа, яка є суб'єктом підприємницької діяльності [1, ст. 1079].

Види договорів факторингу:

— договір купівлі грошової вимоги;

— договір із метою забезпечення виконання зобов'язання.

Зміст договору полягає у переході до фактора права вимоги до боржника, тобто останній зобов'язаний здійснити платіж факторові за умови, що він одержав від клієнта або фактора письмове повідомлення про відступлення права грошової вимоги факторові та у цьому повідомленні визначено грошову вимогу, яка підлягає виконанню, а також вказано фактора, якому має бути здійснено платіж. В іншому випадку боржник може виконати зобов'язання клієнту і зобов'язання вважатиметься таким, що виконано належним чином [2, с. 767].

Якщо відступлення права грошової вимоги факторові здійснюється з метою забезпечення виконання зобов'язання клієнта перед фактором, фактор зобов'язується надати клієнтові звіт і передати суму, що перевищує суму боргу клієнта, який забезпечено відступленням права

грошової вимоги, якщо інше не встановлено договором.

У разі порушення клієнтом своїх обов'язків за договором, укладеним із боржником, боржник не має права вимагати від фактора повернення сум, уже сплачених йому за відступленою грошовою вимогою, якщо боржник має право одержати ці суми безпосередньо від клієнта.

Отже, за своєю природою договір факторингу є своєрідним поєднанням кредитного договору, себто, надання фінансування, і договору про надання послуг. До договору факторингу можуть субсидіарно застосовуватися норми про відступлення вимоги, якщо в цьому виникає потреба (прогалини в регулюванні факторингових відносин), і якщо норми про відступлення не суперечать суті правовідносин, що склалися між сторонами в рамках договору факторингу.

Література

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – Т. II. – 1056 с.

УДК 347.466(043.2)

Лукаш В. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Ямненко Т.М., д.ю.н.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТАВИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

В усіх правових системах і країнах розроблена й закріплена в законодавстві та судовій практиці досить складна система засобів, які мають забезпечити інтереси кредитора в разі невиконання чи неналежного виконання боржником зобов'язання. Ці засоби є різноманітними в різних країнах, серед них є як класичні, відомі ще римському праву, так і новітні. Всі вони стимулюють боржника до належного виконання своїх обов'язків і надають певні гарантії на випадок його неплатоспроможності.

Цивільний кодекс України передбачає такі способи забезпечення виконання зобов'язань: а) неустойка (штраф, пеня); б) застава; в) порука; г) завдаток; д) гарантія; є) притримання [1].

Наведені вище способи забезпечення виконання зобов'язань мають спільну мету: надати кредитору додаткову можливість отримати належне йому за зобов'язанням. Способи, які забезпечують виконання зобов'язань, встановлюються в інтересах кредитора. Тому при уступці вимоги до